

udržeti »opravami«, jež žalobce žádal. Nižší soudy opřely svůj úsudek o to, že budovu bylo lze udržeti oněmi »opravami«, o úsudky znalců K-a a Ch-a v řízení, provedeném k zajištění důkazů pod Nc II 284/24, znalců Karla Ch-a a Jaroslava D-a ve sporu C II 816/24, pak o výpověď stavitele K-a ve sporu C II 660/25 a o výpověď znaleckých svědků Z-a a O-a. Těmto důkazům vytýká dovolatelka, že úsudky znalecké případně úsudky znaleckých svědků o udržitelnosti budovy nejsou blíže odůvodněny a doloženy statickým výpočtem, že znalci a znalečtí svědkové neuvádějí důvodů, proč docházejí k úsudku o odstranitelnosti závad na budově a o tom, že provedení žalobcových adaptací nemělo vlivu na stabilitu budovy. Tato výtka jest odůvodněna. Žalovaná předložila ve sporu statický výpočet znalecký k odůvodnění svého tvrzení, že dům by se opravami nebyl dal udržeti a vzhledem k tomu jest úsudek uvedených znalců a znaleckých svědků, jenž dokonce z části odporuje i výpovědi stavitele L-a a názoru stavebního úřadu, vadný pro nedostatek bližšího odůvodnění, by si soud mohl na jeho základě utvořiti bezpečný úsudek o tom, zda bylo nutno budovu bourati (§ 362 c. ř. s.). Věc nebyla v tomto směru zcela vysvětlena, když nebyly připuštěny důkazy o stavu zdiva, o němž se znalci a znalečtí svědci nevyjadřují, a o stabilitě budovy. Z toho, že tu již není stavení, nelze ještě beze všeho dovozovati, že jest přímo nemožné, by zmíněné okolnosti byly znovu zjišťovány — jak odvolací soud míní —, poněvadž se potřebná zjištění mohou po případě státi na základě jiných pomůcek, jsoucích soudu po ruce. V tom směru je tedy řízení též neúplné podle §u 496 čís. 2 a §u 513 c. ř. s. a proto jest i z tohoto důvodu zrušení rozsudků nižších soudů odůvodněno.

Čís. 6877.

K opodstatnění žaloby o vrácení půjčených předmětů, pomínul-li důvod míti je na základě půjčky, netřeba důkazu vlastnictví, stačí průkaz, že pomínul důvod podržení (půjčka).

Proti žalobnímu nároku na vydání věcí nebo zaplacení jejich hodnoty (§ 410 c. ř. s.) nelze namítati započtením peněžitou pohledávku.

(Rozh. ze dne 8. března 1927, Rv II 19/27.)

Žalobě o vydání svršků nebo zaplacení jich hodnoty bylo vyhověno soudy všech tří stolic, Nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Prováděje dovolací důvod nesprávného právního posouzení podle čís. 4 §u 503 c. ř. s., dovolatel dovozuje, že žalobkyně nedokázala, že nabyla vlastnictví k předmětům, jichž vydání se domáhá, a že neprávem nebylo připuštěno započtení vzájemné pohledávky. Důkazu vlastnictví však žalobkyně nepotřebuje. Správně uvádí odvolací soud, že žalobkyně opírala nárok na vydání svršků o to, že sporné předměty, zdědivši je

z části po svém manželovi a z části je koupivši, půjčila žalovanému, dokud pro ni pracoval (§§ 973 a násl., 1435 obč. zák.). Žalovaný nepopřel, že předměty má, popřel jen, že mu byly žalobkyní půjčeny, a tvrdil, že je sám koupil. Nižšími soudy však byl zjištěn opak, že je měla žalobkyně po svém manželovi a z části je sama koupila. K opodstatnění žaloby o vrácení půjčených předmětů, pominul-li důvod míti je na základě půjčky, netřeba důkazu vlastnictví. Stačí průkaz, že pominul důvod podržení (půjčka). Žalobkyně tedy nepotřebovala dokazovati vlastnictví ani k předmětům, které měla po manželovi, ani k předmětům koupeným. Nepadá tedy na váhu, zda odvolací soud přiznává žalobkyni nárok na vydání též i z důvodu dědictví a zda v tom směru byly po minuty důkazy o tom, že žalobkyně oněch předmětů nezdědila. Neprávem vytýká dovolatel také rozpor se spisy podle §u 503 čís. 3 c. ř. s. proto, že odvolací soud vychází z předpokladu, že žalobkyně neopírá svůj nárok o dědictví po svém manželovi. Nerozhoduje, zda opírá jej snad též o dědictví, opírá-li jej mimo to i o to, že z půjčky od ní žalovaný již nemá práva, by podržel sporné věci. To žalobkyně v žalobě učinila.

Konečně vytýká dovolatel mylnost právního názoru, že nelze započítati jeho vzájemnou pohledávku za živení na žalobní nárok na náhradu sporných věcí a že jest řízení vadné proto, že o vzájemné pohledávce nebyly provedeny důkazy. Žalobkyně domáhala se žalobou, aby jí žalovaný vydal věci nebo zaplatil jejich hodnotu 20.000 Kč. Tento eventuální žalobní návrh byl v pravdě prohlášením ve smyslu §u 410 c. ř. s., že se žalovaný zaplacením 20.000 Kč může vyhnouti vydání věci. Že žalobní návrh měl tuto povahu, plyne již z toho, že by byla žalobkyně měla nárok na náhradu teprve, nebyly-li vydány věci (§ 368 ex. ř.) nebo bylo-li splnění znemožněno (§§ 912 a 1323 obč. zák.). Toho žalobkyně v žalobě ani netvrdila. Ani prvý soud neposuzoval žalobní žádání o náhradu 20.000 Kč jako nárok žalobní, pokládaje za předmět sporu pouze vydání věci. Ovšem nebyl pak prvý soud oprávněn snížití výkupné. Odvolací soud právem zdůrazňuje tuto povahu žádání, ježto předmětem sporu je pouze vydání věci a žádáním případné náhrady 20.000 Kč mělo býti žalovanému pouze umožněno, by uspokojil žalobkyni. Nejde tu o obligaci alternativní podle §u 906 obč. zák., nýbrž o závazek s jedním předmětem plnění, ale s možností výkupu (alternativa facultas). Nemá-li tedy žalobkyně pohledávku 20.000 Kč a není-li tato předmětem sporu, má žalovaný pouze možnost vykoupiti se zaplacením náhrady ze závazku k vrácení věci (srovnej Krainz-Ehrenzweig: System 5. vydání II. díl str. 12, Neumann: Komentář k c. ř. s. k §u 410 a téhož komentář k exekučnímu řádu str. 75), a nemůže namítati vzájemnou peněžitou pohledávku k započítání na nestejnorodý nárok na vydání věci (§§ 1438, 1440 obč. zák.).

Čís. 6878.

Společenstva výrobní a hospodářská (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).